ثاشكۆی 1	بەشداريكردن : ووشەی ((كلَيَسا)) لە كتێبی ثيرۆزدا

فيَربكة/ووشەی كلَيَسا (لە زمانی يؤنانيدا)لە دوو ووشەی يؤنانی ((church))كە مانای ((مالَی خودا دەطەيەنن)) و ووشەی كلَيَسا لە زمانی يؤنانی رِەسەندا((kuriakon doma)) (ئەكليسيا)يە كە زۆر مانا هەلَدەطرێ لە كتێبی ثيرۆزدا.

1-ووشەیekklesia بەماناكانی تری ناكەنيسی:

أ)ekklesia مانای ((ديوان ی شەرعی)) يان ((دانيشتنی ياسايی)) هەية (كردار 19: 32)
ب) ekklesia مانای (كۆمەلَ) دەطەيەنێ (كردار 19: 32- 41)
ج) ekklesia مانای ((كۆمەلَی طەل))دەطەيەنێ بە تايبەتی كە بەيەكەوة بۆ مەبەستی ئايينی كۆ دەبنەوة(دادوەران 20: 2 ؛ زەبووری 107: 32

2-ووشەی ekklesia بەمانا كلَيَسايەكەی:
ووشەی ekklesia مانای كۆمەلَی باوەرِداران (يان كلَيَسا) رِيز بەندی و ميانەيی ووشەكە مانای ئەم ووشەية دياری دەكات.
أ)ووشەی ekklesia دەشیَ مانای كۆبوونەوەی كلَيَسايی بطەيەنێ (كۆبوونەوەی مەسيحيەكان) (1 كۆرنسۆس 11: 18 1 كـۆرِنسوس 14: 19؛ 3 يوحوننا 6)
ب)ووشەی ekklesia مانای كۆمەلَی مەسيحيان دەطەيەنێ كە لە شويَنيَك نيشةجێن

1-ووشەی (كلَيَسا) بە شيَوەی تاك (مەتتا 18: 17 ؛ كردار 8: 1 كردار 9: 31 1 كۆرنسۆس 4: 17 فيليثی 4: 15 و لة 1تيمۆساوس 5: 16)
2-ووشەی كلَيَسا: لەزۆر شويَن بە ئورشەليم (كردار8: 1 كردار 11: 22) يان ئەنتاكية (كردار 11: 26 ؛ 13: 1) يان كەنخەريا (رۆما16: 1) يان كۆرنسۆس (1 كۆرنسۆس1: 2) يان سالۆنيكی (1 سالۆنيكی 1: 1) يان ئەفەسۆس (بينين2: 1) هی تريش.
3-ووشەی (كلَيَساكان)بەكۆ (كردار 15: 41 ؛كردار 16: 5 ؛ رۆما 16: 16 ؛ 1 كۆرنسۆس 7: 17 ؛ 2 كۆرنسۆس8: 18-24)
4-ووشەی (كلَيَساكان) لە شويَنی جۆراوجۆر: يەهودية (غەلاَتية 1: 22 ؛ 1 تەسالۆنيكی 2: 24) و غةلاَتية (غەلاَتية 1: 2 ؛ 1كۆرنسۆس 16: 1)و ئاسيا (1 كۆرنسۆس 16: 19 ؛ بينين 1: 4) و مەكدۆنيا (2 كۆرنسۆس8: 1)
ج)ووشەی ekklesia دەشیَ مانای كلَيَسای مالَی هەبیَ (كۆبوونەوەی باوەرِدارانی مەسيحی بەيەكەوة لە مالَيَك) كلَيَسا لە مالَی ئەكيلا و بريسكلا لە رۆما هەبوو (رۆما 16: 5) و لە ئەفەسۆس (1 كۆرنسۆس16: 19) كلَيَسا لە مالَی نمفاس هەبوو (كۆلۆسی 4: 15 و لە مالَی فليمۆن 1: 1-2)
د)ووشەی ekklesia دەشیَ مانای كلَيَسای (كۆمكار)ی هەبیَ كە هەموو باوەرِداران مەسيحی سەر بەون.
(مەتتا 16: 18 ؛ كردار 9: 39 ؛ 1 كۆرنسۆس 6: 4 ؛ 1 كـۆرِنسوس 12: 28 ؛ ئەفەسۆس 1: 21-22 ؛ ئەفسوس 3: 10 21 ؛ ئەفسوس 5: 22- 33 ؛ كۆلۆسی 1: 18- 24 ، فياثی 3: 6 ؛ وة لەوانەية 1 تيمۆساوس 5: 16)
ە)كلَيَسای ناوضەيی جيهانی جاری وا هەية سيفةتی تايبەتی دەدات:

((كلَيَسای خودا)) (1 كۆرنسۆس 1: 2 ؛ 10: 32 ؛ هی تريش) ((كلَيَسای مەسيح)) (رۆما 16: 16) ((كلَيَسای باوەرِدارانی......ئەوانەی لەخودای باوك و خوداوەند ئيسای مەسيحدان (1 سالۆنيكی 1: 1)
(كلَيَسای ثيرۆزەكان (1 كۆرنسۆس14: 33) ((كلَيَساكانی نەتەوەكان)) (رۆما4: 16)